

ČITANJE - HRANA ZA MOZAK

Roditelji znaju da je čitanje djeci izvrstan oblik učenja. Čitanje, osim što omogućuje učenje, istovremeno potiče specifične funkcije mozga koje su osnova kasnijem učenju u životu djeteta. Donosimo vam deset načina na koji rituali čitanja mogu poticati dijete na kasnije uspješnije učenje.

➤ Stvaranje posebnog mjesta za čitanje

Osigurajte stalno mjesto za čitanje na kojem će se vaše dijete osjećati sigurno i ugodno. Smjestite se na omiljenom kauču i pokriveni omiljenom dekom. Ovim potičete više-senzorni razvoj mozga. Kada se vaše dijete osjeća sigurno i ugodno, svi osjeti (njuh, okus, sluh, vid i dodir) su stimulirani. Vaše dijete će povezivati čitanje s ugodom, čitanje će postati nešto čega će se ono rado sjećati i rado mu se vraćati.

➤ Približite se

Osigurajte djetetu osjećaj sigurnosti tako što ćete ga posjesti u krilo ili ga smjestiti što bliže sebi. Ovime smanjujete izlučivanje kortizola u mozak. Kortizol je hormon koji djeluje poput obrambenog mehanizma kada su ljudi prestrašeni ili se osjećaju nesigurno. Ovaj hormon može ometati učenje. Kada dijete sjedi što bliže vama (tijela vam se dodiruju), kortizol se luči značajno manje.

➤ Jačajte djetetove potencijale za učenje

Počnite s kraćim pričama. Ubrzo ćete primijetiti da se djetetova pažnja povećala, pa nedugo zatim kako se opet povećala i tako stalno. Ovime povećavate zonu proksimalnog razvoja. Ova "zona" je razlika između onoga što dijete može naučiti samo i onoga što može naučiti uz pomoć odrasle osobe. Kako postupno povećavate vrijeme čitanja, dijete postaje sve pripremljenije za samostalno učenje.

➤ Dramatizirajte

Koristite različite glasove, različite zvukove i sl. Kad čitate naglas, dramatizirajte različite likove. Ovime potičete slušnu percepciju djeteta. Kad je dijete u prilici slušati različite zvukove, ne samo da time priča postaje zabavnija, već kod djeteta potiče razvoj vještina kritičkog slušanja.

➤ Čitajte pomoću prstiju

Dok čitate naglas, prelazite prstom ispod riječi, "podcrtajte" prstom naslov, autora i glavne riječi u priči. Ovime pomažete usvajanju smjera čitanja od lijeva na desno. Slijedite li riječi prstom, usmjeravate i djetetovo oko da prati tekst od lijeva prema desno. Osim toga, potičete fonemsku svjesnost. To je mogućnost da čujemo, identificiramo i koristimo zvukove u govornom jeziku. Čuti glas u riječi prvi je korak učenja čitanja.

➤ Čitajte ponovno i ponovno

Možda ste se vi i zasitili jedne te iste priče koju vaše dijete voli stalno slušati, ali postoje razlozi zašto djeca žele čuti neku priču ponovno i ponovno. Time djeca organiziraju mišljenje višeg reda.

Kada dijete čuje ili čita priču ponovno i ponovno, ono se uči predvidjeti ishode na osnovu prethodnog iskustva i prepoznavanja poznatih rečenica. **Razvijaju pamćenje** – čitanje iste priče ponovno i ponovno pomaže djeci razviti vještine pamćenja.

➤ **Osvijestite**

Istaknite slike, oblike, boje i brojeve stranica naglašavajući ih dok čitate. Ovime potičete **razvoj vizualne percepcije**. Isticanjem različitih elemenata tiskanog teksta ili slike pomažete djetetu uočavati detalje na tiskanom materijalu.

➤ **Snaga riječi**

Govorite što je moguće normalnije, no budite svjesni da naglašavate riječi što točnije i jasnije. Vaše vas dijete vrlo pažljivo sluša! Ovime potičete **razvoj govora**. Kada vas vaše dijete sluša, ono sluša jezik koji se govori. To je proces u kojem pomažete djetetu da svoje misli pretoči u riječi i da istovremeno nauči osnovna pravila korištenja jezika.

➤ **Uspoređujte i uočavajte različitosti**

Uspoređujte dok čitate, npr. možete pitati dijete: "Koje je drvo više?", ili možete unositi elemente stvarnog života: "Ti imaš smeđu kosu, koje je boje kosa Snjeguljice?" Ovime potičete **analitičko mišljenje**. Uspoređivanjem i uočavanjem različitosti djetetu pomažete prepoznati odnose među stvarima i uočavanje različitosti i sličnosti.

➤ **Pričanje priče po sjećanju**

Nakon što ste zajedno pročitali priču, propitajte dijete što se dogodilo na početku i na kraju priče, koji su glavni likovi i što im se dogodilo i sl. Ovime potičete **mišljenje višeg reda**. Dok dijete pokušava objasniti događaje svojim riječima, stimulira mišljenje višeg reda. Ovo može biti težak zadatak u početku, ali ubrzo ćete primijetiti kako je dijete naučilo procesirati informacije u višim kategorijama. Ova aktivnost istovremeno potiče i aktivnosti slušanja i razumijevanja.

Pripremila: Sonja P.H. (RODA)

